

*Met de arbocatalogus werken
aan duurzame inzetbaarheid*

ARBO- COÖRDINATOR AAN ZET!

De rol van de arbocoördinator verschuift langzaam. Van voldoen aan de wet naar sparringpartner voor het management. 'Duurzame inzetbaarheid is niet het beleid, maar het resultaat.'

tekst AUKJE VAN DEN BENT en
JOANNE KLOOSTERBOER ~
beeld SHUTTERSTOCK

Duurzame
inzetbaarheid

BELEID MAKEN RONDOM duurzame inzetbaarheid is een lastige klus. Een valkuil is om te doen 'wat iedereen doet'. In plaats daarvan is het verstandiger dat organisaties acties ondernemen die bij de eigen organisatie passen. In de verpleeg- en verzorgingshuiszorg, thuiszorg, jeugdgezondheidszorg en kraamzorg (verenigd in de 'VVT') gebruiken arbocoördinatoren de arbocatalogus als basis voor het vergroten van de duurzame inzetbaarheid. Dit betekent dat de rol van arbocoördinator verschuift.

Workshop

Om goed arbobeleid in de branche te bevorderen organiseert Stichting Arbeidsmarkt- en Opleidingsbeleid VVT regelmatig workshops. Deelnemers gaan eerst na wat de kern van duurzame inzetbaarheid is en wat dat voor hun organisatie betekent. In de basis gaat duurzame inzetbaarheid over werknemers die 'productief, gezond en gemotiveerd kunnen

'Duurzame inzetbaarheid gaat over werknemers die productief, gezond en gemotiveerd kunnen werken'

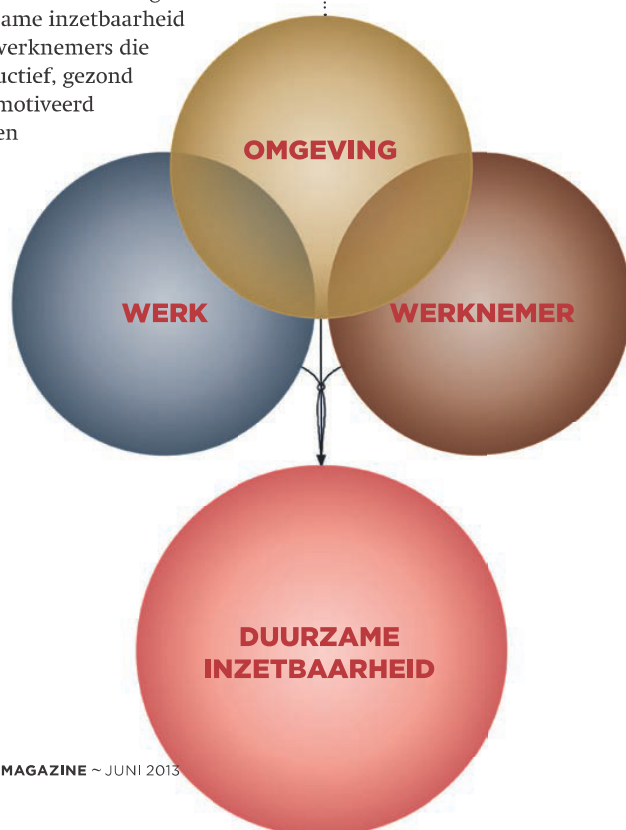
werken, nu én in de toekomst', stelde het Nederlands Normalisatie Instituut. Duurzame inzetbaarheid valt daarmee ten eerste te splitsen in huidige en toekomstige inzetbaarheid. De tweede invalshoek – een eye-opener voor veel deelnemers – is om duurzame inzetbaarheid als de uitkomst te zien van de interactie tussen omgevingsinvloeden, organisatie van het werk en de eigenschappen van werknemers (zie figuur). Elke arbocoördinator kan zo voor zijn eigen organisatie nagaan waar ambities liggen of waar de inzetbaarheid knelt.

Urgentie

Zo bestempelt een arbocoördinator van een verpleeg- en verzorgingshuis hun huidige inzetbaarheid als ronduit goed. 'Het verzuim is laag en uit een recent medewerkerstevredenheidsonderzoek blijkt grote betrokkenheid en tevredenheid'. De arbocoördinator verzucht dat het management maar geen actie op het gebied van duurzame inzetbaarheid wil nemen. Op de vraag welke toekomstige ontwikkeling dit thema urgent maakt, weet zij geen antwoord. Ook heeft ze geen specifieke informatie of het medewerkersbestand zodanig vergrijsd dat kennis en ervaring verdwijnt; of dat ze meer of moeilijk te behandelen cliënten in de toekomst kunnen verwachten; of dat andere bedreigingen spelen. Met de opdracht om dit uit te zoeken en inzichtelijk te maken gaat ze gemotiveerd naar huis.

Arbocatalogus

In de tweede stap van de workshop gaan de deelnemers na welke kansen de arbocatalogus hen biedt. Op inhoudelijk niveau – en op hoofdlijnen – kan elke oplossing een stimulans voor de inzetbaarheid zijn. Arbocatalogi zijn immers bedoeld om werknemers veilig en

gezond aan het werk te houden. Ook hier is het weer belangrijk om te achterhalen waar het in de organisatie écht om gaat en van daaruit de inzetbaarheidslink te expliciteren.

Agressie

Een arbocoördinator van een zorginstelling vertelt hoe haar medewerkers steeds vaker te maken krijgen met agressie van demente of anderszins zieke bewoners. De werknemers zijn onvoldoende geschoold om hiermee om te gaan en er heerst een cultuur waarin werknemers elkaar niet om hulp vragen. 'Moeilijke situaties moet je zelf kunnen oplossen.' De gevolgen zijn nu nog niet zichtbaar, maar de instelling loopt wel een risico. De arbocoördinator is blij met de oplossingen rond ongewenst gedrag in de arbocatalogus en ze weet een manier om het belang van deze oplossingen in haar organisatie duidelijk te maken.

Dubbelslag

Ook het proces – ofwel de manier waarop de oplossingen van de arbocatalogus worden geïmplementeerd – kan een positieve bijdrage aan de inzetbaarheid leveren. De arbocatalogus vvt (www.arbocatalogusvvt.nl) bevat sinds kort extra informatie over de implementatie in het onderdeel 'aan de slag in de praktijk'. In de derde stap van de workshop gaan de arbocoördinatoren aan de slag met de werkvorm 'dit is mijn grens'. Dit wijst ze op de kansen in het proces (zie kader 'Dit is mijn grens'). Eén van de arbocoördinatoren ziet kansen voor de werkvorm in de eigen thuiszorgorganisatie. 'Onze werknemers spelen altijd een uitwedstrijd, het is heel belangrijk dat zij bij een cliënt de eigen grenzen kennen en daar ook voor durven op te komen. Met deze werkvorm kunnen we op

DIT IS MIJN GRENS!

Een voorbeeld uit de werkvorm van de workshop verzorgt door De Goede Praktijk.

Stel, je cliënt scheldt je uit, omdat hij niet tevreden is over je werk. Of stel, hij maakt discriminerende opmerkingen. Of stel, dat gebeurt elke dag. Of stel, het is een collega die grapjes over je blonde haren maakt. Valt dat binnen, of is dat over je grens?

Bij de werkvorm 'dit is mijn grens' gaan werknemers met elkaar in gesprek over dilemma's in hun werk. In dit geval rond ongewenst gedrag. Ook andere onderwerpen lenen zich er goed voor. Van keuzes om in bepaalde situaties til- of andere hulpmiddelen te gebruiken tot en met het opkomen voor je eigen werk-privébalans en andere items rond werkdruk. Deelnemers bedenken voor elkaar de mogelijke dilemma's en laten hun eigen mening zien door een positie in de ruimte te kiezen. In het gesprek erna vertellen ze waarom de situatie wel of niet binnen hun persoonlijke grens valt.

een laagdrempelige manier grenzen bespreekbaar maken en ermee oefenen. De werkvorm draagt zowel bij aan de veiligheid als aan de cultuurverandering. Werknemers worden zelfbewuster en zelfstandiger.' Zo behaal je zelfs een dubbelslag als het gaat om duurzaam werken.

Innovatief

De arbocoördinatoren verlaten geïnspireerd en met goede voornemens de zaal. 'Bij mij viel het kwartje al na een kwartier, toen ik duurzame inzetbaarheid als resultaat ging beschouwen'. 'Dit stimuleert me om me verder te verdiepen in veranderstrategieën'. Een ervaren arbocoördinator merkt bovendien op dat haar rol zich steeds verder ontwikkelt. 'Eerst was ik vooral bezig om ervoor te zorgen dat we aan de wet voldoen. Nu ben ik op steeds meer vlakken gesprekspartner voor het management. Ik houd me niet alleen meer bezig met wat we moeten, maar ook met wat we willen!' Op meerdere manieren kunnen de arbocoördinatoren in hun organisatie vernieuwend aan de slag gaan. Innovatief, door bewust te kiezen voor een implementatie die een gewenste cultuur stimuleert. Innovatief, door bij een keuze voor een arbooplossing de relatie met duurzame inzetbaarheid inzichtelijk te maken. Één innovatief omdat de arbocoördinator zich als strategisch partner van het management kan profileren. Een duurzame ontwikkeling!

Aukje van den Bent is organisatieadviseur bij Ergo-balans en Joanne Kloosterboer is partner in DEXIS Arbeid. Beiden adviseren branches en organisaties bij implementatie van arbocatalogi en het bevorderen van duurzame inzetbaarheid, waaronder ook de VVT. Zij maken deel uit van De Goede Praktijk, www.degoedepraktijk.nl. De arbocatalogus VVT is te vinden op www.arbocatalogusvvt.nl.